

Arkivsaksnr.:
2024/96

Dokumentdato:
05.06.2024

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
45/24

Møtedato:
13.06.2024

ORIENTERINGSSAK: Økonomirapport per 1. tertial 2024

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 79/23: Budsjett for Universitetet i Bergen 2024](#)
- [Styresak 5/24: Tildelingsbrev 2024 til Universitetet i Bergen](#)
- [Styresak 30/24: Økonomirapport per 1. kvartal 2024](#)

Saken gjelder:

Denne saken gir økonomisk status for UiB per 30. april for grunnbevilgningsøkonomien (GB) og den bidrags- og oppdragsfinansierte virksomheten (BOA). I saksfremlegget gis det en overordnet vurdering, mens vedlegg 1 og 2 gir en mer detaljert fremstilling. Vedlagt saken er også en orientering om utviklingen i forholdet mellom vitenskapelige og administrative årsverk (vedlegg 3) samt en orientering om utvikling av pensjonskostnader etter omlegging av pensjonsordningen i 2022.

Det understrekes at det tidlig på året er noe usikkerhet knyttet til forutsetningene som er lagt til grunn i enhetenes detaljerte budsjetter. Spesielt kan periodisering av inntekter og kostnader ha stor effekt på avvikene. Dette må tas hensyn til ved tolkning av tallene og er også kommentert i saken.

Grunnbevilgningsøkonomien

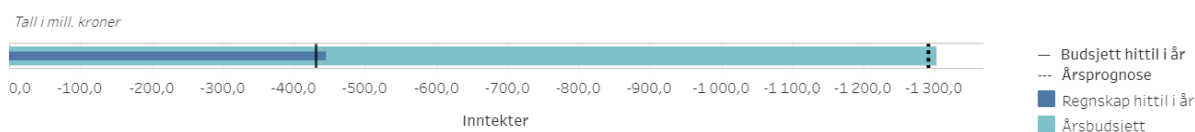
Regnskapet per april viser at inntektene er 37,0 millioner kroner høyere enn kostnadene. Inntektene er 1,8 % lavere enn budsjettert per april, mens kostnadene er 3,9 % lavere enn budsjettert. En reklassifisering mellom vedlikehold og investering som også ble nevnt i økonomirapport pr 31. mars, påvirker disse tallene. Uten denne korreksjonen ville inntektene vært høyere enn budsjettert, mens kostnadene fortsatt ville vært litt lavere enn planlagt. På inntektssiden gir salg av leilighet knyttet til Det norske instituttet i Athen en ikke budsjettert inntekt lik ca. 5,7 mill. kroner, mens lavere kostnader i hovedsak er knyttet til lokaler, inventar og driftsmateriell samt konsulenttjenester. Det vises til vedlegg 1 og 2 for nærmere omtale av regnskapet.

UiB har en overføring på 119 millioner kroner fra 2023. Budsjettmålet for overføring til 2025 er 100 millioner kroner. Enhetene har i sum lagt planer som innebærer en overføring til 2025 nær 0. Strammere rammer som følge av redusert bevilgning og lav kompensasjon for lønns- og prisvekst gir grunn til å forvente en nedgang i overføringen. Samtidig har flere enheter begynt å justere ned aktivitet. Dette sammen med at noe aktivitet normalt forskyves i tid, bidrar til å dempe en reduksjon i overføringen. I innmeldte prognoser pr april nedjusterer fakultetene prognosene marginalt, mens UiB felles oppjusterer noe. Basert på vurderinger

per april er samlet overføring for UiB fortsatt ventet å bli i størrelsesorden 100 millioner kroner.

Bidrag- og oppdragsfinansiering

BOA-inntekten er per april 445,6 mill. kroner. Dette er 14,3 millioner kroner (3,3 %) høyere enn budsjettet. Sammenlignet med samme periode i fjor er det en økning på ca. 9,2 %. Det er variasjoner mellom enhetene, men særlig Det medisinske fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har høyere aktivitet enn planlagt. Det samlede kravet for BOA-inntekt er satt til 1 302,4 millioner kroner. Den innmeldte prognosen etter april er tilnærmet uendret og lik 1 306,6 millioner kroner.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Årets fire første måneder viser en svak nominell vekst i bevilgningsøkonomien (3,3 %). Alle enheter varsler en mer krevende økonomisk situasjon, blant annet som følge av varslede innstramminger og underkompensert lønns- og prisvekst. I regnskapet har dette over tid vært synlig som en økning i negative saldi på annuumsdelen av fakultetenes overføring. Det er fremdeles en vekst i antall årsverk i grunnbevilgningsøkonomien sammenliknet med samme periode i 2023, men det er grunn til å forvente at denne trenden snur i løpet av 2024.

Flere enheter har problemer med å holde de totale budsjetttrammene. Fakulteter som har eller planlegger med negativ overføring av midler på grunnbevilgningen, følges tett opp av Økonomiavdelingen og universitetsledelsen. Som nevnt i økonomirapport pr 31. mars gjelder dette særlig Det psykologiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Prognosen for 2024 er ikke endret for disse enhetene, men det er risiko for at den negative utviklingen fortsetter også i 2025 og 2026. Det arbeides både med å lage gode prognoser for utviklingen i årene som kommer, få på plass langsiktige økonomiplaner og etablere strukturer som bidrar til at planlagte tiltak gjennomføres. Det er viktig å unngå at underbalansen blir for høy da dette både vil hemme fakultetenes utvikling i lang tid fremover samt svekke UiBs totale økonomiske handlingsrom.

Universitetsmuseet planlegger også med en negativ overføring ut av 2024, men her har enheten så langt kontroll på den årlige driftsbalansen slik at overføringen er stabil.

De økonomiske konsekvensene av streiken som startet 24. mai og ble avsluttet 5. juni er ikke innarbeidet i prognosene.

BOA-økonomien kan kompensere noe for strammere rammer i grunnbevilgningsøkonomien. Budsjettmålet for 2024 er noe lavere enn regnskap 2023, og prognose etter april er på nivå med budsjett. Regnskapet viser 9,2 % vekst sammenliknet med 1. tertial i fjor, og aktiviteten er dermed noe høyere enn ventet så langt. Samtidig er antall årsverk i BOA-økonomien redusert sammenliknet med samme periode i 2023, noe som indikerer noe lavere aktivitet i neste periode. Enhetenes prognoser indikerer også at veksten vil dempes utover i året.

Vedlagt denne saken følger en orientering om utvikling i administrative og vitenskapelige årsverk. Tilsvarende tall ble lagt frem i forbindelse med rapportering pr 1. tertial 2023. Det er

lite endring i tallene sammenliknet med tidligere orienteringer, men hovedtrenden er at antall årsverk både administrative og vitenskapelige har stabilisert seg de siste årene. Strammere økonomiske tider aktualiserer likevel behovet for oppmerksomhet på hvordan UiB skal utvikle god støtte til kjernevirksomheten parallelt med at den administrative ressursinnsatsen skal reduseres. I det videre blir det viktig å ha oppmerksomhet på arbeidsdeling mellom de ulike organisatoriske nivåene samt å ta ut gevinster gjennom digitalisering. Det siste gjelder særlig arbeidsprosesser som kan standardiseres.

I 2022 ble pensjonspremien i staten lagt om og UiB og andre institusjoner i UH-sektoren argumenterte for at sektoren på innføringstidspunktet ble kuttet mer i bevilgning enn endringen i pensjonsutgifter skulle tilsi. I vedlegg 4 er innføringen og erfaringene så langt oppsummert. UiB mener fortsatt at vi i realiteten ble kuttet betydelig ved innføringen. I tiden etterpå har det vært mindre bevegelser.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar økonomirapporten per april til orientering.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

05.06.2024/Ingunn Alvseike/Sven-Egil Bøe/Per Arne Foshaug (avd.dir.)

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 Utvidet økonomirapport per 1. tertial 2024
- 2 Vedlegg 2 Status enhetene per 1. tertial 2024
- 3 Vedlegg 3 Om forholdet mellom vitenskapelige og administrative årsverk
- 4 Vedlegg 4 Pensjonskuttet i 2022

Vedlegg 1: Utvidet økonomirapport per 1. tertial 2024

Bakgrunn

I denne saken presenteres og kommenteres den økonomiske situasjonen etter avslutning av regnskapet per 30. april 2024. Dette omfatter grunnbevilgningen (GB) og bidrags- og oppdragsaktiviteten (BOA) samlet for UiB. Regnskapet viser påløpte kostnader og faktiske inntekter.

Universitetsstyret vedtok fordeling av universitetets grunnbudsjett og krav for BOA-inntekter i styresak 79/23. I ettertid er det orientert om tildelingsbrevet i styresak 5/24 med endringer som kom i stortingsbehandlingen av Statsbudsjettet. Tildelingen fra Kunnskapsdepartementet var på 4 310,9 mill. kroner (inkludert midler til SLATE). Universitetet har i tillegg fått et supplerende tildelingsbrev til Holbergprisen på 18,6 mill. kroner. Sammen med tidligere vedtatte budsjetttrammer til instituttinntekter, avskrivninger og investeringer (føres som utsatt inntekt) er det totale inntektsbudsjettet på grunnbevilgningen 4 630,6 mill. kroner. I tillegg ble det overført midler fra 2023 på 119,0 mill. kroner. Totale disponible midler er dermed 4 749,6 mill. kroner. Det er budsjettert med en overføring til 2025 på 100 mill. kroner.

Det er tidlig på året noe som gir en del usikkerhet knyttet til forutsetningene som er lagt til grunn i enhetenes detaljerte budsjetter. Spesielt kan periodisering av inntekter og kostnader ha stor effekt på avvikene. Dette må tas hensyn til ved tolkning av tallene og er også kommentert i saken.

Enhetene presenteres i vedlegg 2.

UiB totalt

Tabell 1 viser budsjett og regnskap for UiB totalt (sum GB og BOA). Inntektene har vært høyere enn kostnadene med et positivt resultat på 37,0 mill. kroner. Dette er høyere enn det som var planlagt per april. Både inntektene og kostnadene har vært lavere enn budsjettert, med hhv. 0,7 % og 2,4 %.

Tabell 1: Totaltall regnskap per april 2024 (i mill. kroner)

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik hittil i %
Inntekter	-5 933,0	-2 026,2	-2 012,3	-14,0	-0,7%
Kostnader	5 949,1	2 023,7	1 975,2	48,4	2,4%
Sum totalt	16,1	-2,6	-37,0	34,4	

I forhold til regnskap på samme tid i fjor er det en økning i inntektene på 62,0 mill. kroner (3,2 %), mens kostnadene har økt med 39,6 mill. kroner (2,0 %). Som nevnt i forrige økonomirapport er det gjort en reklassifisering mellom vedlikehold og investering fra tidligere år på ca. 48 mill. kroner. Dette har ikke resultat effekt, men det reduserer både inntekter og kostnader med dette beløpet. Justert for dette ville inntektene og kostnadene ha økt med hhv. 5,6 % og 4,5 % sammenlignet med samme tid i fjor.

Andre driftskostnader er redusert med ca. 50 mill. kroner (-7,9 %) sammenlignet med samme tid i fjor. Uten nevnte reklassifisering ville kostnadene vært på nivå med fjoråret.

Samlede lønnskostnader har økt med 91,9 mill. kroner (7,2 %) sammenliknet med samme periode i 2023. Samtidig er antall årsverk stabile, med en liten økning på 10,3. Lønnsoppgjøret i 2023 var ca. 5,3 %, og vekst utover dette kan en anta er lønns glidning og evt andre lønnsrelaterte kostnader.

Bak utviklingen i antall årsverk ligger en vekst lik 43,4 på GB og en reduksjon lik 33,1 på BOA. Antall administrative årsverk er redusert med 2,5 sammenlignet med samme tid i fjor, mens antall vitenskapelige er redusert med 51,9. Samtidig har antall tekniske stillinger økt med 64,7. Den store reduksjonen i antall vitenskapelige- og den store økningen i antall tekniske stillinger kan forklares med en sterk vekst i kategorien fagkonsulent (+62 årsverk fra april 2023 til april 2024), som i hovedsak er studentmedarbeidere med undervisningsoppgaver. Stillingene har i stor grad erstattet vit. ass-stillingene, som ligger under kategorien vitenskapelige stillinger. Korrigert for dette ville antall vitenskapelige årsverk hatt en liten vekst, og forholdstallet Administrative/ Vitenskapelige årsverk ville vært redusert til ca. 0,404.

Tabell 2: Årsverk per april per stillingskategori

	April 2024	April 2023	Endring
Tekniske årsverk	698,4	633,7	64,7
Administrative årsverk	1 033,4	1 035,9	- 2,5
Vitenskapelige årsverk	2 492,8	2 544,6	- 51,9
Sum	4 224,5	4 214,2	10,3

Forholdstall Adm/vit	0,415	0,407
----------------------	-------	-------

Ytterligere informasjon om utviklingen mellom vitenskapelige og administrative årsverk er gitt i vedlegg 3.

Grunnbevilgningen (GB)

Overføringene fra 2023 er 119,0 mill. kroner. I 2024 er det budsjettert med en overføring på 100 mill. kroner til 2025. Per april har inntektene vært høyere enn kostnadene med et positivt resultat lik 37,0 mill. kroner. I tillegg har det vært overskudd på oppdragsprosjekter som har gjort at 3,6 mill. kroner er lagt til virksomhetskapitalen. Overføringen har dermed økt fra 119,0 mill. kroner til 152,4 mill. kroner.

Tabell 3: Hovedtall grunnbevilgningen (GB) per april 2024 (i mill. kroner)

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik hittil i %
Inntekter	-4 630,6	-1 595,0	-1 566,7	-28,3	-1,8%
Kostnader	4 646,7	1 592,4	1 529,6	62,8	3,9%
Sum totalt	16,1	-2,6	-37,0	34,4	

Både inntekter og kostnader har vært lavere enn budsjettert. Dette skyldes i stor grad tidligere nevnte reklassifisering. Uten denne korreksjonen ville inntektene vært høyere enn budsjettert, mens kostnadene fortsatt ville vært litt lavere enn planlagt. Periodens resultat ville vært det samme. På inntektssiden gir salg av en leilighet knyttet til Det norske instituttet i Athen ikke-budsjetterte inntekter lik ca. 5,7 mill. kroner. På kostnadssiden har det vært lavere kostnader knyttet til lokaler, inventar og driftsmateriell samt konsulenttjenester.

Enheter som planlegger med negativ overføring følges opp særskilt. Universitetsmuseet forventer tilnærmet balanse mellom inntekter og kostnader i 2024 og har dermed stabilisert overføringsnivået. Det arbeides med en plan for å over tid bygge ned den negative overføringen. Utover dette er det Det psykologisk fakultet (PS) og Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) som planlegger med negative overføringer. De melder samme prognose som pr 31. mars, totalt ca. -60 mill. kroner. Det er en risiko for at begge disse enheten ikke får kontroll på driftsbalansen i 2024 og at den negative overføringen vil øke i 2025 og i 2026. Den akkumulerte negative overføringen vil da komme på et svært høyt nivå sett i lys av størrelsen på disse enhetenes økonomi. Etter et samarbeid mellom hvert

fakultet og økonomiavdelingen foreligger det nå et faktagrunnlag og dialogen fortsetter på grunnlag av det.

Etter avsluttet regnskap per april har fakultetene samlet redusert sin prognose marginalt, mens UiB felles har økt sin noe. Summen av forventede overføringer er fortsatt nær 0.

Strammere rammer som følge av reduserte bevilgning og lav kompensasjon for lønns- og prisvekst gir grunn til å forvente en nedgang i overføringen. I tillegg har noen enheter utfordringer med å ta ned kostnader etter at studieplasser bevilget under pandemien er trukket inn. Disse forholdene var kjent ved starten av året og dermed delvis hensyntatt i både budsjettmålet og tidligere prognoser. Samtidig har flere enheter begynt å justere ned aktivitet. Dette sammen med at noe aktivitet forskyves i tid, bidrar det til å dempe en reduksjon i overføringen.

Etter en overordnet vurdering og hensyntatt forhold over forventes overføringen fortsatt å bli rundt 100 mill. kroner.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

BOA-inntekten er 445,6 mill. kroner per april. Dette er 14,3 mill. kroner høyere enn budsjettet (3,3 %). Det er inntekten fra EU og Andre finansieringskilder som har vært høyere enn ventet. Det er variasjoner mellom enhetene, men særlig Det medisinske fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har høyere aktivitet enn planlagt.

Tabell 4: Status inntekter bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet per april 2024 (i mill. kr)

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i år	Avvik hittil i %
NFR	-612,1	-202,7	-199,1	-3,6	-1,8%
EU	-175,6	-62,8	-74,2	11,3	18,0%
Andre	-514,8	-165,7	-172,3	6,7	4,0%
Sum totalt	-1 302,4	-431,3	-445,6	14,3	3,3%

Inntekten er 37,7 mill. kroner (9,2 %) høyere enn på samme tid i fjor, og den er høyere på alle finansieringskildene. Hittil i år har det vært en realvekst sammenlignet med 2023. Samtidig er antall årsverk redusert med 33,1 årsverk sammenlignet med april i fjor noe som kan indikere noe lavere aktivitet i neste periode.

Budsjettmålet i 2024 er satt til 1 302,4 mill. kroner. Det er ca. 100 mill. kroner høyere enn budsjettet i 2023 men ca. 47 mill. kroner (3,5%) lavere enn den faktiske BOA-inntekten i fjor. Summen av enhetenes prognoser etter april er på nivå med budsjettmålet og lik 1 306,6 mill. kroner. I april har det vært en liten oppjustering på 0,5 mill. kroner ved Det humanistiske fakultet, 1,0 mill. kroner ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, 1,2 mill. kroner ved Det juridiske fakultet og 1,0 mill. kroner ved Fakultet for kunst, musikk og design.

Det er ellers innført en prosjektsøknadsmodul hvor alle søknader i 2024 skal registreres. Dette vil gi god informasjon om fremtidig BOA-aktivitet og gi et godt grunnlag for prognoser og langtidsbudsjetter.

Vedlegg 2: Status enhetene per 1. tertial 2024

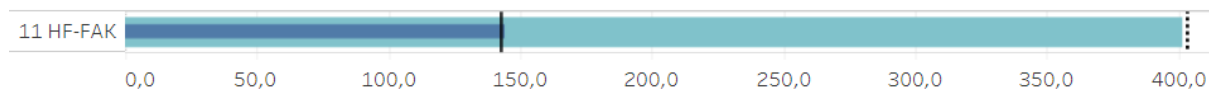
I dette vedlegget presenteres status for enhetene pr 30. april. I løpet av mai har enhetene rapportert prognoser for overføringer på GB og inntekt på BOA. Det er usikkerhet knyttet til estimatene.

Forklaring til figurer:

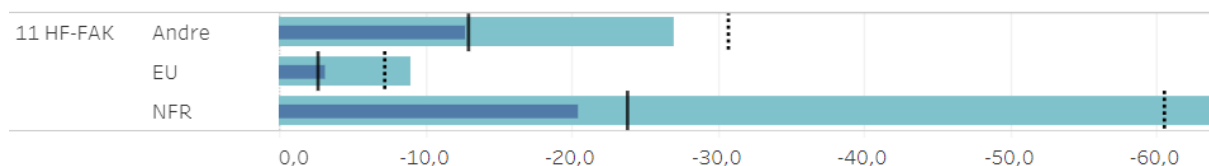
- Budsjett hittil i år
- Årsprognose
- Regnskap hittil i år
- Årsbudsjett

Det humanistiske fakultet (HF)

På grunnbevilgningen (GB) har HF en overføring på 37,9 mill. kroner fra 2023. Fakultetet budsjetterer med å redusere overføringen til 15,4 mill. kroner ved utgangen av året. HF budsjetterer i tillegg med 2,9 mill. kroner i overskudd fra oppdragsprosjekter. Fakultetet har god økonomisk kontroll på kort sikt, men har en risiko for strukturell ubalanse i økonomien på lengre sikt. Universitetsledelsen har vært i dialog med fakultetet om dette. Per april er resultatet omtrent som budsjettert. Prognosen for overføring til 2025 er økt til 19,9 mill. kroner.

Per april har fakultetet en BOA-inntekt som er 3,2 mill. kroner lavere enn budsjettert. EU-inntekten har vært litt høyere enn budsjettert, mens det er inntekt fra andre bidragsytere og særlig NFR som har vært lavere enn planlagt. Prosjektporteføljen på andre bidragsytere gir grunn til å forvente økende aktivitet i løpet av året, og fakultetet har derfor justert opp prognosen for annen bidragsaktivitet med 4,1 mill. kroner. Når det gjelder inntekten fra NFR er det ikke ventet at aktiviteten vil hentes inn igjen i løpet av året, og prognosen er nedjustert som følge av dette. Selv om inntekten på EU er litt høyere enn budsjettert har fakultetet justert ned prognosen på grunn av manglende prosjektilslag. Fakultetet har et inntektskrav for BOA på 100,0 mill. kroner i 2024. Dette er 0,1 mill. kroner høyere enn inntekten i 2023. På bakgrunn av momentene over har fakultetet nedjustert prognosen marginalt til 99 mill. kroner (opp 0,5 mill. kroner fra mars).

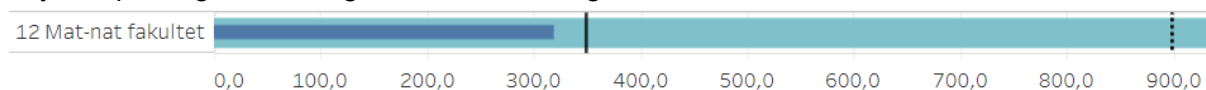

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)

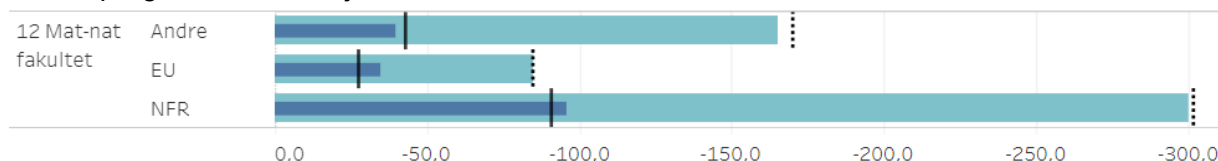
På GB har MN en overføring på 32 mill. kroner fra 2023. Fakultetet venter et utfordrende økonomisk år også i 2024 og budsjetterer med 0 i overføring til 2025. Fakultetet påpeker at grunnet underskudd på grunnbevilgning annuum og stor ubalanse i økonomien mellom fakultet og instituttene, og mellom instituttene, fortsetter fakultetet tiltak for å oppnå en bærekraftig økonomi. Per april er resultatet 22,4 mill. kroner høyere enn ventet. Det er interne transaksjoner og andre driftskostnader som har vært lavere enn budsjettert. En del av dette skyldes at en del av budsjettet er lagt for tidlig på året. Fakultetets budsjettmål er å gå i

balanse, men per mars forventet fakultetet en større overføring og fakultetets prognose økte til 25,0 mill. kroner. Prognosen er uendret per april. Fakultetet presiserer at en positiv overføring likevel ikke innebærer at fakultetet har en bærekraftig økonomi. Flere av fakultetets institutter og avdelinger er i en krevende økonomisk situasjon. Overføringen skyldes planlagt overføring av lisensmidler og stram kostnadskontroll.

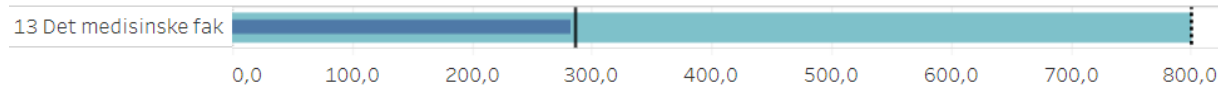

Per april har fakultetet en BOA-inntekt som er 8,8 mill. kroner høyere enn budsjettet. Det er inntekter fra EU og NFR som har vært høyere enn ventet. Fakultetet har et inntektskrav for BOA på 550,0 mill. kroner. Dette er 21,0 mill. kroner høyere enn inntekten i 2023. Fakultetet holder prognosen lik budsjettmålet.

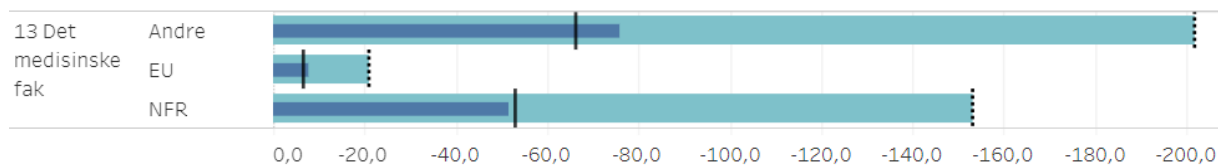

Det medisinske fakultet (MED)

På GB har MED en overføring på 19,1 mill. kroner fra 2023. Fakultetet budsjetterer med en overføring på 10,0 mill. kroner til 2025, en reduksjon på 9,1 mill. kroner i løpet av året. Per april er resultatet 4,9 mill. kroner høyere enn budsjettet. Inntektene har vært som budsjettet, mens det er kostnadene som har vært lavere. Det skyldes blant annet lavere lønnskostnader og kostnader knyttet til driftsmaterialer enn planlagt. MED holder prognosen uendret lik 10,0 mill. kroner.

Per april har fakultetet BOA-inntekter som er 9,0 mill. kroner høyere enn budsjettet. Lønnskostnadene har vært høyere enn budsjettet, og fakultetet mener det indikerer at den underliggende fremdriften i prosjektene er sterkere enn budsjettet. Det er likevel usikkert om dette vil vedvare ut året. Det har også vært høyere belastede leiestedskostnader enn budsjettet. Figuren under viser at inntektene fra andre bidragsyttere og EU har vært høyere enn budsjettet, mens inntekten fra NFR har vært noe lavere. Fakultet har et inntektskrav for BOA på 376,0 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 24 mill. kroner sammenliknet med inntekten i 2023. Fakultetet holder prognosen lik budsjettmålet.

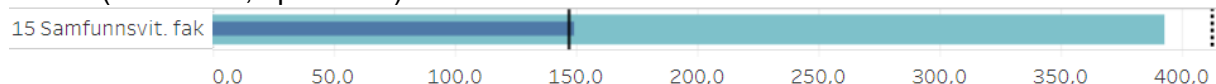

Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)

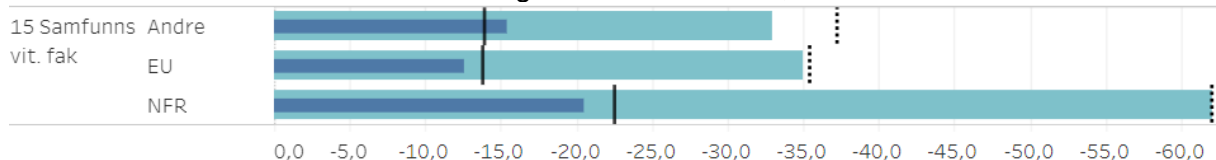
På GB har SV en negativ overføring på 6,6 mill. kroner fra 2023. Fakultetet budsjetterer med å øke den negative overføringen til 20,0 mill. kroner i løpet av året. Per april er resultatet 3,2 mill. kroner lavere enn ventet. Ifølge fakultetet er imidlertid en for stor andel av budsjettet lagt tidlig på året, og et riktigere bilde ville vært et negativt resultat på ca. 12 mill. kroner per april. Budsjettet er korrigert for å gjenspeile dette og neste økonomirapport vil gi et riktigere bilde. Inntektene er litt lavere enn budsjettet, mens kostnadene er høyere. Per april forventer

fakultetet ytterligere økning i den negative overføringen, og innmeldt prognose er -42,0 mill. kroner (økt fra -40,0 per mars).

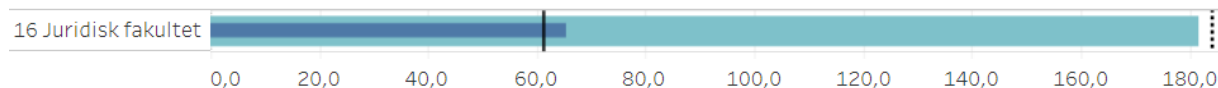
Per april er fakultetets BOA-inntekt 1,8 mill. kroner lavere enn budsjettet. Årsaken er lavere inntekter enn budsjettet fra både EU og NFR. Fakultetet forventer at inntekten hentes inn i løpet av året. Fakultetet har et inntektskrav for BOA på 130,0 mill. kroner. Dette er 11,7 mill. kroner lavere enn inntekten i 2023. Prognosen er økt til 133,0 mill. kroner.

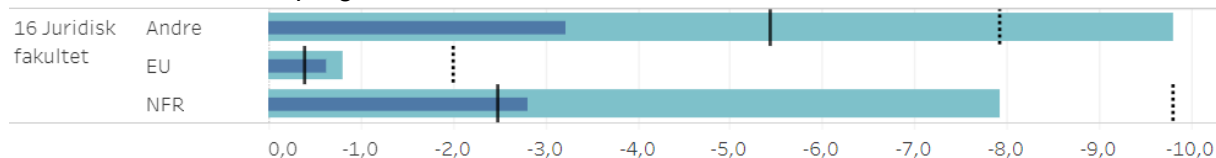
Som nevnt i vedlegg 1 foreligger det nå et faktagrunnlag som beskriver den økonomiske situasjonen. Dette er grunnlag for videre dialog om tiltak for å få kontroll på økonomien.

Det juridiske fakultet (JUSS)

På GB har JUSS en overføring på 13,9 mill. kroner fra 2023. Fakultetet budsjetterer med en overføring på 7,6 mill. kroner til 2025. Per april er fakultetets resultat 4,1 mill. kroner lavere enn ventet. Det skyldes hovedsakelig eksamenskostnader på 4,6 mill. kroner som er budsjettet i mai, men belastet per april. Dette avviket vil dermed rette seg opp fra neste måned. Prognosen for overføringen til 2025 er redusert fra 6,6 mill. kroner per mars til 4,4 mill. kroner per april. Reduksjon fra budsjettmålet begrunnes delvis med innføringen av to-sensorordningen som vil bli iverksatt fra høsten 2024. Kostnaden er estimert til 1 mill. kroner per semester. I tillegg blir kostnader for opprykk til professor 1,4 mill. kroner høyere enn forutsatt.

Per april er fakultetets BOA-inntekt 1,7 mill. kroner lavere enn budsjettet. Det har vært litt høyere aktivitet på EU og NFR, mens det er inntekter fra andre bidragsytere som har vært lavere enn ventet. Ifølge fakultetet skyldes avviket per april at for mye av budsjettet er lagt tidlig på året, og det er ventet at dette vil rette seg opp utover året. Fakultetet har et inntektskrav for BOA på 18,5 mill. kroner. Dette er 3,9 mill. kroner lavere enn inntekten i 2023. Fakultetet øker prognosen med 1,2 mill. kroner, til 19,7 mill. kroner.

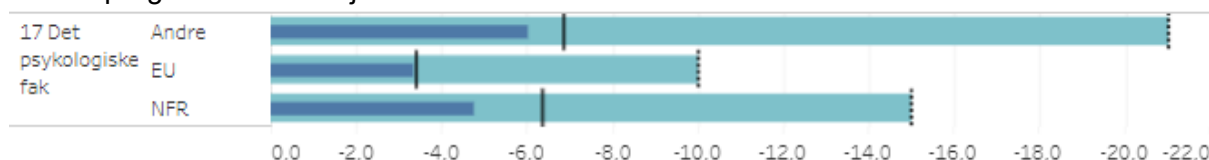
Det psykologiske fakultet (PS)

På GB har PS en negativ overføring på 7,3 mill. kroner fra 2023. Fakultetet budsjetterer med å øke den negative overføringen til 21,0 mill. kroner i løpet av året. Fakultetet har en stor positiv overføring på øremerkede midler og en negativ overføring på annuum, og ubalansen er ventet å øke i løpet av året. Per april er resultatet 1,8 mill. kroner lavere enn ventet. Det

skyldes blant annet lavere frikjøpsinntekter enn budsjettert hittil. Fakultetet holder prognosen lik budsjettmålet.

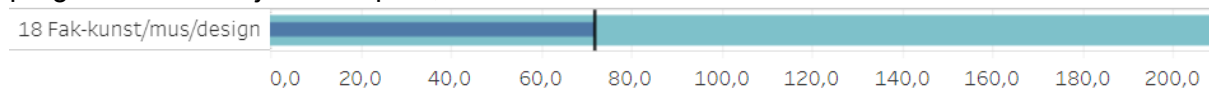
Per april har fakultetet en BOA-inntekt som er 2,5 mill. kroner lavere enn budsjettert. Aktiviteten har vært lavere enn budsjettert på alle finansieringskildene. Fakultetet har et inntektskrav for BOA på 46 mill. kroner i 2024, noe som er 6,4 mill. kroner lavere enn inntekten i 2023. Fakultetet forventer at aktiviteten vil ta seg opp i løpet av året, og per april holdes prognosen lik budsjettmålet.

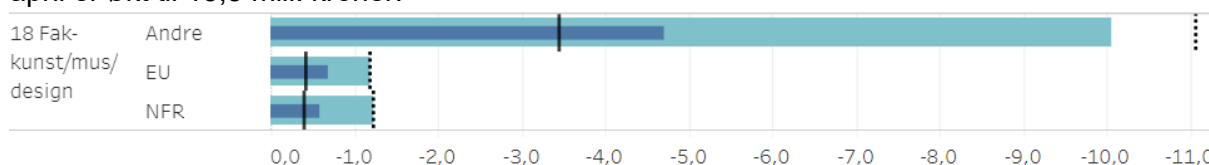
Som nevnt i vedlegg 1 foreligger det nå et omforent faktagrunnlag som beskriver økonomisk status, og dialogen med fakultetet fortsetter på grunnlag av det.

Fakultet for kunst, musikk og design (KMD)

På GB har KMD en overføring på 12,1 mill. kroner fra 2023. Fakultetet budsjetterer med en overføring på 7,0 mill. kroner til 2024. Fakultetet har tidligere meldt inn bekymring knyttet til den økonomiske utviklingen i kommende år og har vært i dialog med Universitetsdirektøren. Per april er resultatet omtrent som budsjettert med et lite overforbruk på 0,4 mill. kroner. Det har vært høyere lønnskostnadene enn budsjettert samt litt lavere inntekter. Fakultetet holder prognosen lik budsjettmålet på 7,0 mill. kroner.

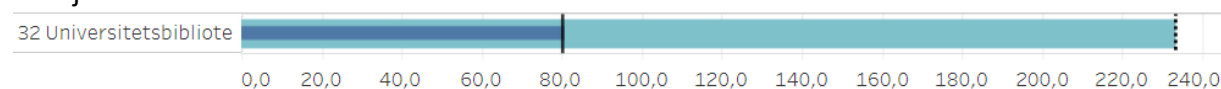

Per april har fakultetet en BOA-inntekt som er 1,7 mill. kroner høyere enn budsjettert. Inntekten har vært høyere på alle finansieringskildene. Fakultetet har et inntektskrav for BOA på 12,5 mill. kroner noe som er 1,1 mill. kroner lavere enn inntekten i 2023. Prognosen per april er økt til 13,5 mill. kroner.

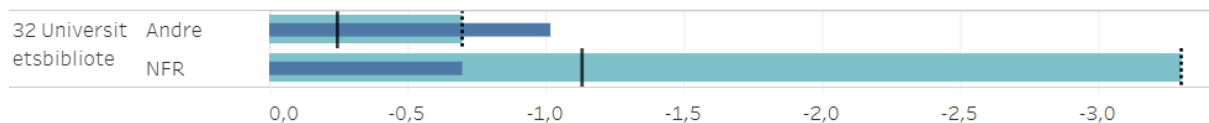

Universitetsbiblioteket (UB)

På GB har UB en overføring på 12,2 mill. kroner fra 2023. Biblioteket budsjetterer med en overføring på 1,9 mill. kroner til 2024. Per april er resultatet omtrent som budsjettert med et lite overforbruk på 0,4 mill. kroner. Det er annuumsdelen av økonomien som har overforbruk, mens det er underforbruk på de øremerkede prosjektene. Avviket skyldes høyere lønnskostnader enn budsjettert. Universitetsbiblioteket holder foreløpig prognosen lik budsjettmålet.

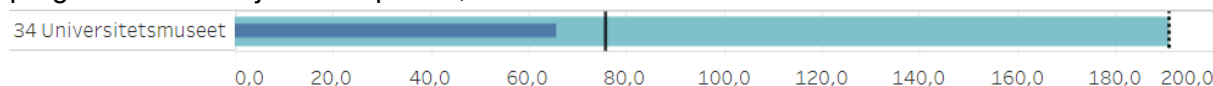

Per april har UB en BOA-inntekt som er 0,4 mill. kroner høyere enn budsjettet noe som skyldes høyere inntekter fra annen bidragsaktivitet. Biblioteket har et inntektskrav for BOA på 4,0 mill. kroner. Dette er 3,9 mill. kroner lavere enn inntekten i 2023. UB beholder prognosen lik budsjettmålet.

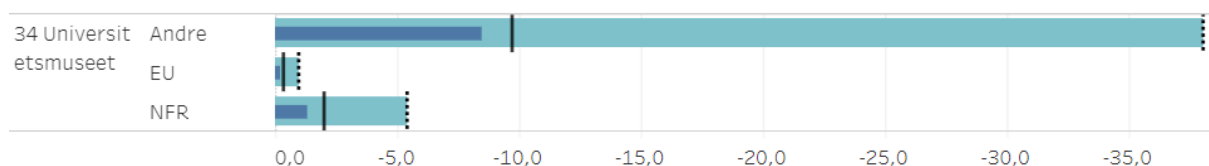

Universitetsmuseet (UM)

På GB har UM en negativ overføring på 8,2 mill. kroner fra 2023. Museet har budsjettet med at den negative overføringen vil øke til 12,0 mill. kroner ved utgangen av året. Per april er resultatet 11,1 mill. kroner høyere enn ventet. Det er særlig kostnadene som har vært lavere enn budsjettet, men det har også vært litt høyere inntekter enn planlagt. Kostnadsavviket skyldes blant annet lavere lønnskostnader som resultat av høye refusjoner og forsinkelse i ansettelser på øremerkede midler. UM forventer at aktiviteten vil ta seg opp, og holder prognosen lik budsjettmålet på -12,0 mill. kroner.

Per april er museets BOA-inntekter 2,1 mill. kroner lavere enn budsjettet. Det har vært lavere inntekter fra alle finansieringskildene, men særlig inntekten fra andre bidragsytere har vært lavere enn ventet. Museet har et inntektskrav for BOA på 44,4 mill. kroner, noe som er 3,4 mill. kroner lavere enn BOA-inntekten i 2023. UM venter at aktiviteten vil bli høyere i høst, og holder prognosen lik budsjettmålet på 44,4 mill. kroner.

Som nevnt i vedlegg 1 vil Universitetsmuseets arbeid med en langtidsplan fortsette. Økonomiavdelingen bistår Universitetsmuseet.

Andre enheter

Fellesadministrasjonen

Til Fellesadministrasjonen regner en de administrative avdelingene, IT-avdelingen og Eiendomsavdelingen. Totalt har Fellesadministrasjonen både lavere inntekter og kostnader enn budsjettet, og resultatet per april er 6,6 mill. kroner høyere enn budsjettet.

IT-avdelingen har en overføring på 2,7 mill. kroner på grunnbevilgningen fra 2023. Det består av en overføring på 0,5 mill. kroner på øremerkede prosjekter og 2,2 mill. kroner på annuum. Korrigert for bindinger var det også på IT-avdelingen et overforbruk (ca. 10 mill. kroner) på annuum i 2023. Avdelingen har budsjettet med en overføring på 1,5 mill. kroner til 2025. Overføringen er på annuum, mens det er ventet 0 i overføring på øremerkede prosjekter. Per april har avdelingen et resultat som er 11,6 mill. kroner høyere enn budsjettet. Det skyldes hovedsakelig kostnader knyttet til tungregning som er budsjettet, men ikke belastet per april. Prognosen holdes uendret fra forrige måned, lik -5,3 mill. kroner.

Per april har kostnadene vært høyere enn budsjettet i de administrative avdelingene. Det ligger an til å bli et driftsunderskudd som også er forventet. Som nevnt i tidligere økonomirapporter og i behandlingen av budsjett 2024, har det utviklet seg en betydelig ubalanse på annuum i Fellesadministrasjonen, og universitetsdirektøren har arbeidet med å avstemme ambisjoner og budsjetter. Tiltak er iverksatt i tråd med plan der målet er balanse mellom budsjett og forbruk i denne delen av økonomien i 2026. Ubalansen vil derimot ikke være håndtert i løpet av 2024.

Eiendomsavdelingen (EIA) har en overføring på 89,4 mill. kroner fra 2023. I løpet av året er det budsjettet med å redusere overføringen til 61,9 mill. kroner. Prognosen per april er lik 67,1 mill. kroner. Nettoøkningen er i hovedsak knyttet til arbeidet med varmepumpe som foreløpig er stoppet. Per april er resultatet på EIA 35,6 mill. kroner høyere enn budsjettet. Det er forventet en negativ overføring på annuum på 1,4 mill. kroner og en positiv overføring på øremerkede prosjekter på 69 mill. kroner.

Felles Forsknings-satsinger (FFS) har en overføring på 5,6 mill. kroner fra 2023. Samlet har enhetene under FFS (hovedsakelig Innovest) et mål om å overføre 4,7 mill. kroner til 2025. Per april er resultatet 0,6 mill. kroner lavere enn budsjettet. Det skyldes interne inntekter som er budsjettet men enda ikke inntektsført. Prognosen holdes uendret per april.

Vedlegg 3. Om forholdet mellom vitenskapelige og administrative årsverk

Bakgrunn

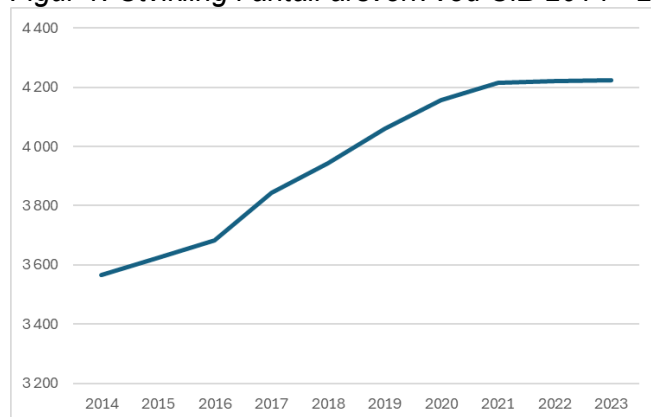
UiB har over tid arbeidet med mål om å utvikle en mer helhetlig administrasjon for å sikre bedre støtte til den faglige virksomheten. Det har de siste årene også vært økt oppmerksomhet om å redusere administrativ belastning i vitenskapelige stillinger. Samtidig er ressurs situasjonen krevende, og det er behov for å kontinuerlig arbeide med effektivisering av de administrative tjenestene på en slik måte at det ikke rammer den faglige virksomheten.

Denne saken har som formål å gi et bilde av dagens administrative ressursbruk og utviklingen de siste årene. Tallene tar utgangspunkt i tall fra database for høyere utdanning (DBH) og kategorisering som ligger til grunn for disse. I tillegg vises det til en intern kartlegging der det er gjort en fordeling av de administrative stillingene på ulike funksjonsområder.

Totalt antall årsverk ved UiB

Etter en periode med stillingsvekst fram til 2021 har utviklingen i antall stillinger de siste årene vært relativt stabil. Per 2023 var til sammen 4 225 årsverk tilsatt ved UiB. En oversikt er gitt i figur 1.

Figur 1. Utvikling i antall årsverk ved UiB 2014 - 2023

De teknisk-administrative stillingene utgjør 1 087 av totalt antall årsverk. Disse er delt i tre underkategorier: ledere, administrasjon og tekniske stillinger. Administrasjon omfatter her i hovedsak saksbehandlerstillinger, mens tekniske stillinger i hovedsak omfatter driftstillinger ved Eiendomsavdelingen og tannhelsesekretærer ved Det medisinske fakultet. Også lærlinger registreres i denne kategorien. Ellers er noen tekniske stillingskategorier registrert i kategorien støttestillinger.

Tabell 1. Totalt antall årsverk ved UiB 2014- 2023 (DBH)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (UFF)	2 180	2 192	2 232	2 325	2 403	2 492	2 549	2 562	2 583	2 593
- av dette rekrutteringsstillinger	865	838	849	860	883	942	945	923	958	932
Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	482	514	512	509	517	526	540	560	539	544
Teknisk-administrative stillinger	903	919	938	1 010	1 024	1 043	1 069	1 104	1 100	1 087
- av dette lederstillinger	100	105	109	117	116	119	122	125	123	125
- av dette administrative stillinger	681	685	704	750	766	785	807	838	857	852
- av dette andre tekniske og administrative stillinger	122	119	126	143	142	139	141	141	121	111
Utvikling i antall årsverk 2014- 2023	3 566	3 625	3 683	3 844	3 944	4 062	4 158	4 215	4 222	4 225
UFF/administrative	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8	2,7	2,7	2,6	2,7

Kilde: DBH

*Korrigert for studentmedarbeidere som i 2022 ble flyttet fra vitenskapelig til teknisk stillingskategori.

** Administrative stillinger her definert som administrative+ ledere.

I perioden 2014 -2023 har forholdstallet mellom vitenskapelige og administrative årsverk variert mellom 2,6- 2,8. ¹

Forholdet mellom årsverk i vitenskapelige og administrative stillinger vurderes å være en indikator på hvor stor andel av institusjonenes ressurser som brukes på henholdsvis faglig og administrativ virksomhet. Samtidig må det understrekes at det ikke alltid er klare skiller mellom stillingstype og oppgaver. Faglig ansatte utfører oppgaver av administrativ karakter og teknisk- administrativt ansatte kan gjøre oppgaver av faglig karakter. I noen tilfeller vil det heller ikke være samsvar mellom arbeidsoppgaver og stillingskoder over tid. Med virkning fra 2022 har for eksempel studentmedarbeidere/ seminarledere, blitt flyttet fra vitenskapelig stillingskoder til en stillingskode innenfor tekniske stillinger. Oversikten i tabell 1 er korrigert for denne flyttingen.

Sammenlignet med BOTT- universitetene er det NTNU som har det høyeste forholdstallet med 3,4, mens UiO har lavest forholdstall med 2,3.

Tabell 2. Forholdstall mellom vitenskapelige og administrative årsverk ved BOTT- universitetene (korrigert for fagkonsulenter)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
NTNU	2,8	2,8	3,0	3,3	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4	3,2
UiB	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8	2,7	2,7	2,6	2,7
UiO	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,3	2,3	2,4	2,4	2,3
UiTø	2,5	2,6	2,7	2,7	2,9	2,9	2,8	2,9	2,9	2,8

Kilde: DBH/Tilstandsrapporten 2023

Endringer som påvirker oppgaver og administrativ ressursbruk

Endringer som påvirker den administrative ressursbruken, vil være:

- Utvikling og endring i den faglige virksomheten
- Vekst i universitetets samlede aktivitet
- Innføring av nye digitale systemer

Utvikling og endring i den faglige virksomheten:

Administrasjonen har to primæroppgaver ved universitetet. Den skal støtte opp om kjernevirksomheten innen forskning, utdanning og formidling samt sikre forsvarlig forvaltning av universitetet innenfor de rammene som gjelder for en statlig institusjon. Det har vært en klar tendens over tid at den vitenskapelige aktiviteten har fått en økt kompleksitet som også har ført til nye administrative oppgaver. Innenfor utdanning handler det om nye og varierte undervisningsformer som er mer administrativt krevende, men også til økte krav til dokumentasjon og rapportering. Videre krever en rekke digitale systemer, som skal gi støtte i utdanningene, administrative ressurser. Innenfor forskning har vekst i BOA-aktivitet resultert i økt kompleksitet i administrative oppgaver både i søknad- og driftsfasen.

Vekst i universitetets samlede aktivitet

I perioden høsten 2014 til høsten 2023 har universitetets studenttall vokst med 4 800 eller 30 %. Tilsvarende tall for UiO er en reduksjon på 1 000 studenter. Den største delen av universitetets administrative ressursbruk er knyttet til utdanning (se tabell under).

Samtidig har det vært en betydelig vekst i universitetets bidrags- og oppdragsinntekter (BOA). I 2013 utgjorde disse vel 794 mill. kroner mot 1,3 mrd. kroner i 2023. Dette tilsvarer en nominell vekst på 70 % og en realvekst på rundt 30 %.

---

¹ Data bygger på omtale i Tilstandsrapporten, som benytter forholdstallet Vitenskapelige/ Administrative årsverk.

Nye oppgaver er også kommet til. Eksempler er oppgaver knyttet til eksportkontroll og sikkerhet samt universitetets tilrettelegging for økt møte- og konferanseaktivitet gjennom aktiv bruk av universitetsaulaen og ny læringsarena i Nygårdsgaten 5.

Innføring av digitale systemer

En av de viktigste driverne for endring i den administrative virksomheten er innføring av nye digitale systemer for ansatte og studenter. I utgangspunktet skal nye digitale systemer også bidra til effektivisering av tjenester ved UiB, som for eksempel innføring av chatbot for studenthenvendelser og robotisering av manuelle arbeidsprosesser. Samtidig skaper innføring av nye digitale systemer ofte nye arbeidsoppgaver både for vitenskapelig og administrative ansatte fordi de åpner opp for tjenester som tidligere ikke var tilgjengelig. I tillegg har UiB hatt en svært krevende systeminnføring som første bruker av nytt økonomi- og lønssystem som i en periode har resultert i økt ressursbruk.

Organisering av administrative ressurser ved UiB

Universitetsadministrasjonen er strukturelt inndelt i tre nivåer. En fellesadministrasjon med oppgaver for hele universitetet, en fakultetsadministrasjon og en administrasjon på instituttnivå. Det brukes ressurser innenfor de fleste tjenesteområdene både på fakultet og i fellesadministrasjonen, men med ulikt omfang og ulik karakter. Ved noen fakulteter er administrasjonen samlet på fakultetsnivå og ved Det juridiske fakultet er det ingen institutter.

De siste årene har det vært arbeidet systematisk med å utvikle en mer helhetlig administrasjon som også skal fjerne effektivitetstap i samhandlingen mellom nivåene i administrasjonen. Som en del av dette arbeidet har en på noen områder vurdert og justert arbeidsdelingen mellom nivåene. Innenfor f.eks. IT, eiendomsforvaltning og dokumentforvaltning løses oppgavene for hele organisasjonen fra fellesadministrasjonen.

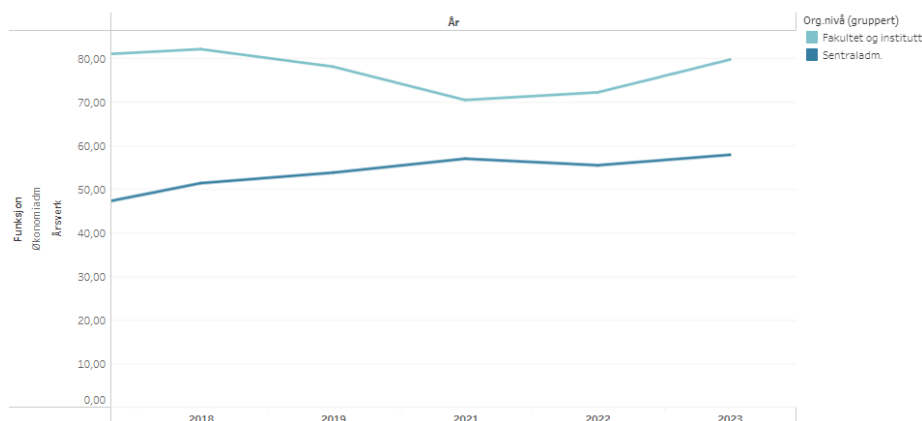
I tidsrommet 2018-2022 var de største endringene knyttet til at fellesadministrative avdelinger overtok oppgaver innenfor HR og økonomi fra fakulteter/ avdelinger, samt etablering av en felles lønnsfunksjon i 2021. Disse endringene innebar flytting av ca. 33 årsverk fra fakultetene og over til fellesadministrasjonen. Effekten av endringene innenfor økonomi og HR er vist i figur 1 og 2. Figurene viser at det var en reduksjon i antall årsverk på fakultetene knyttet til HR og økonomi i perioden fra 2018 til 2021, og at det i samme periode var en økning i antall årsverk i fellesadministrasjonen. Etter 2021 har antall årsverk vært relativt stabile i fellesadministrasjonen, mens de har økt på fakultetene.

Erfaringsmessig gir denne type endringer midlertidig økning i totalt antall årsverk. Dette kan delvis forklares med at noe av veksten skjer gjennom ekstern rekruttering (ikke alle ansatte følger oppgavene, men blir værende igjen i enheten som avgir oppgaver). I tillegg har innføring av nye system resultert i at avgivende enheter midlertidig må opprettholde et noe høyere ressursnivå i en tidlig fase. Målsettingen er derfor at det skal tas ut ytterligere gevinster av disse endringene de neste årene.

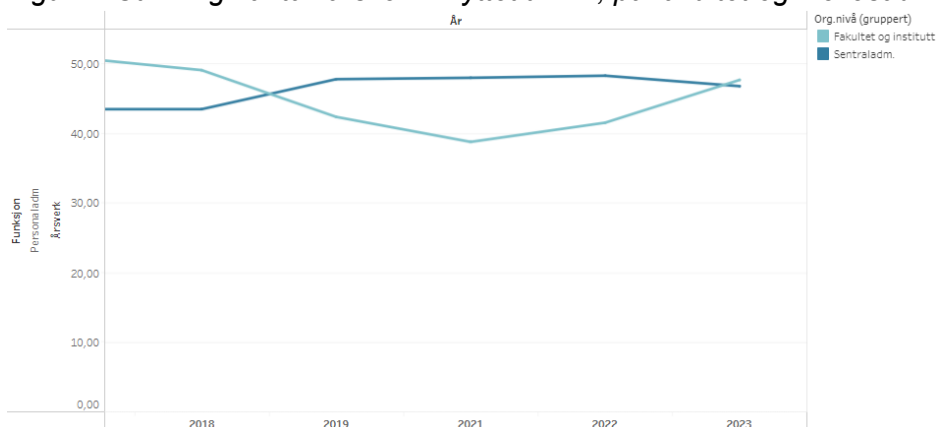
Samtidig er det nok også andre faktorer som har gitt en økning i antall årsverk. Innen økonomiadministrasjon har antall prosjektøkonomer økt, noe som henger sammen med realøkning i BOA-inntekter etter 2021. Økt BOA-aktivitet er trolig også en driver for økt ressursbruk innenfor HR-området.

Figur 1. Utvikling i årsverk knyttet til økonomiadministrasjon, på fakultet og i fellesadministrasjonen

Figur 2. Utvikling i antall årsverk knyttet til HR, på fakultet og i fellesadministrasjonen

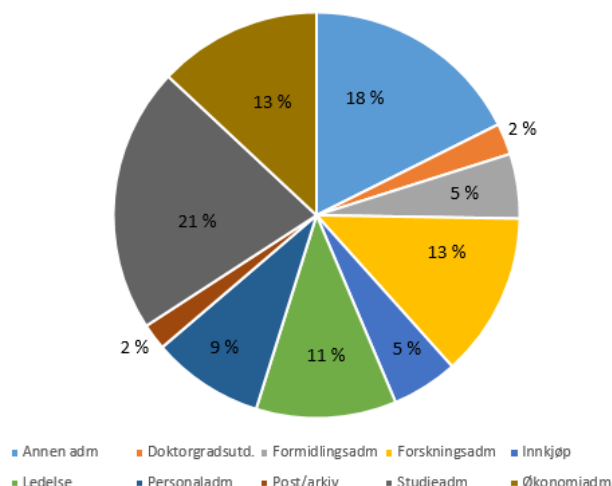

Administrasjonen fordelt på arbeidsoppgaver

De administrative stillingene er knyttet til definerte stillingskategorier i det statlige regelverket. Inndelingen gir lite informasjon om hvilke oppgaver som løses, og dermed heller ikke god informasjon om utvikling i oppgaveinnhold og -omfang. UiB har derfor gjennomført kartlegginger av administrative oppgaver utført på fakultetene og i de fellesadministrative avdelingene. Selv om dette heller ikke gir et fullkomment bilde, gir det likevel nyttig kunnskap om innholdet de administrative tjenestene og utviklingen i disse. I tillegg til administrative stillinger inneholder kartleggingen også de tekniske stillingene. En oversikt er gitt i figur 3.

Figur 3. Administrative årsverk per oktober 2023, fordelt på funksjonsområder (NB Denne figuren inneholder også støttestillinger)

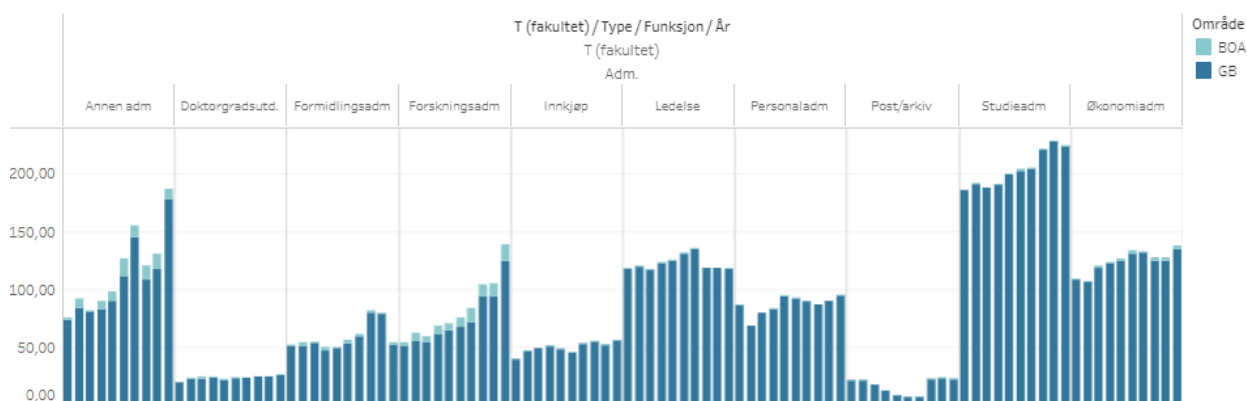
Fordeling administrative årsverk 2023

Figuren viser at de største aktivitetene knyttet til det administrative området ligger innenfor studieadministrasjon (21 %) fulgt av generell administrasjon (18 %), forskningsadministrasjon og økonomi (begge 13 %) og ledelse (11 prosent). Sammenlignet med fordelingen i 2022 er det små endringer; andelen årsverk innen studieadministrasjon er marginalt redusert, mens det har vært en tilsvarende liten økning innen forskningsadministrasjon. Formidlingsadministrasjon og ledelse er også litt redusert, mens «annen administrasjon» har økt noe. Det siste skyldes i stor grad at en del studentmedarbeidere er flyttet fra timelønn til fastlønn og dermed kommet med i tallgrunnlaget. Andelen på de øvrige områdene er uendret.

Om en ser på utviklingen fra 2012 - 2023 har de fleste funksjonsområder holdt seg på et relativt stabilt nivå. Den mest merkbare veksten i antall årsverk har vært innenfor forskningsadministrasjon og studieadministrasjon, i tillegg til «annen administrasjon». Det er med andre ord områder som er nært knyttet til kjernevirksomheten som har økt mest. Veksten i studieplasser og i den eksternfinansierte aktiviteten i perioden kan trolig forklare denne utviklingen, jf. omtale nedenfor. En oversikt er gitt i figur 4 nedenfor.

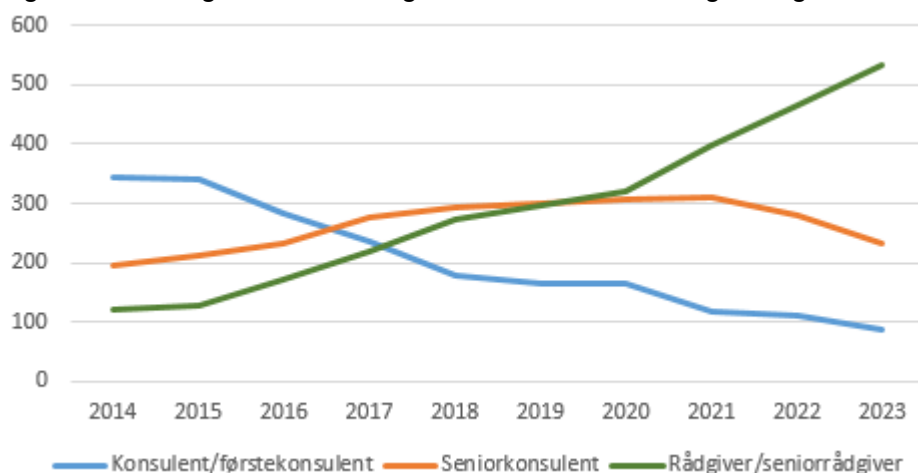
Figur 4. Utvikling i antall årsverk per funksjonsområder i perioden 2012 - 2023

Utvikling i administrative stillingskoder

Innenfor de administrative stillingene (saksbehandlere) har det vært en betydelig endring i tilsatte fra lavere til høyere stillingskategorier. Årsverk i høyere stillingskoder vokser i antall, mens de lavere blir færre. Figur 5 gir en oversikt over utviklingen.

Figur 5. Utvikling innenfor utvalgte administrative stillingskategorier

Figuren viser stor vekst innenfor rådgiver/ seniorrådgiverkategorien, mens det har vært nedgang for konsulenter/førstekonsulenter. Fra 2021 har det også vært nedgang i antall seniorskonsulenter. Disse trendene har fortsatt fra 2022 til 2023.

Årsakene til veksten i de høyere saksbehandler- og utrederstillingene er sammensatt. Det er tidligere pekt på at administrativt arbeid i UH-sektoren har blitt mer komplekst og kompetansekrevene. Det har skjedd både som en følge av at institusjonene har fått større ansvar for egen strategisk utvikling og fordi kompleksiteten i denne typen arbeid har økt i arbeidslivet generelt. Kravene til kvalitet i administrative funksjoner har også økt. Forutsetningene for å løse oppgavene har imidlertid blitt bedre som følge av betydelig kompetanseheving av ansatte. Utviklingen som vist i figur 5, er nok også resultat av endret praksis i bruk av stillingskode.

Utvikling av en helhetlig administrasjon

Universitetets strategi 2023 - 2030 setter tydelige ambisjoner for UiB som organisasjon og arbeidsplass. Den nye strategien vektlegger blant annet at alle ansatte ved UiB skal ha muligheter for å møte endringer i arbeidsmetoder og teknologi.

Rehabiliteringen av Nygårdsgaten 5 ivaretar kravene til et moderne og fleksibelt kontorbygg. Bygget er innrettet for å støtte opp om nye arbeidsmetoder og gir bedre grunnlag for sterkere samarbeid på tvers av fagområder når 450 ansatte fra ulike avdelinger samlokaliseres. Avdelingene har arbeidet frem tilpassede arbeidsplasskonsepter gjennom grundige prosesser. Resultatet er fleksible arealer, med hovedvekt av arbeidsplasser i kontorfellesskap, og god dekning av multirom og samhandlingsarealer.

Ambisjonen er at bygget skal representere et nav i arbeidet med innovativ tjenesteutvikling. Gjennom UiB Tjenesteutvikling skal det og realiseres en rekke andre gevinster som skal frigjøre ressurser til økt støtte til den faglige virksomheten og gi et bedre grunnlag for å realisere universitetets ambisjoner i strategi og handlingsplaner. Kompetanseheving, innføring av nye arbeidsmetoder og kulturbyggingsaktiviteter utgjør viktige deler av tjenesteutviklingsprogrammet.

Gitt de budsjettmessige utfordringene startet de fellesadministrative avdelingene og Universitetsbiblioteket en strukturert gjennomgang av arbeidsoppgaver etter en tilpasset nullbasemetodikk. Nullbasemetodikk betyr at en i utgangspunktet tar bort budsjettildelingen og vurderer ressursfordeling på nytt i lys av ny strategi og organisasjonen fremtidige behov. Oppgavenes verdi sett opp mot ressursinnsats vurderes før oppgaven aksepteres inn i

budsjettet. Dette er ulikt de årlige budsjettforhandlingene som tar i større grad er en videreføring av tidligere års aktivitet og budsjett.

Fakultetene har vært involvert i arbeidet i fellesadministrasjonen og medvirket til retning på prioriteringene. Dette har avdekket områder der kapasiteten bør styrkes. I tillegg er metodikken innrettet slik at det også er identifisert aktivitet som kan effektiviseres og/ eller avvikles. I det videre arbeidet vil det settes inn tiltak som sikrer at en tar ut effektiviseringsgevinster for å dekke den budsjettmessige underbalansen og skape handlingsrom til nye satsinger. Nullbasearbeidet har i tillegg økt bevisstheten på hvilke tjenester som bør tilpasses et universitet og hvilke tjenester som kan ytes mer standardisert. Dette vil igjen gi grunnlag for å få en tydelig og mer effektiv arbeidsdeling mellom de ulike nivåene i organisasjonen. Oppfølging av resultatet startet i 2024.

Videre oppfølging

Universitetsstyret har fulgt utviklingen innenfor det administrative området primært gjennom å overvåke forholdstallet mellom vitenskapelige og administrative stillinger. Parallelt har organisasjonen hatt oppmerksomhet på å yte gode tjenester til den faglige virksomhet. Det er lite endringer i forholdstallet, men veksten i administrative oppgaven har i hovedsak vært rette inn mot student- og forskningsnær administrasjon.

Fremover vil det være særlig oppmerksomhet på tydeligere prioritering av oppgaver som støtter opp under den faglige aktiviteten, arbeidsdeling samt uttak av gevinster gjennom standardisering og automatisering.

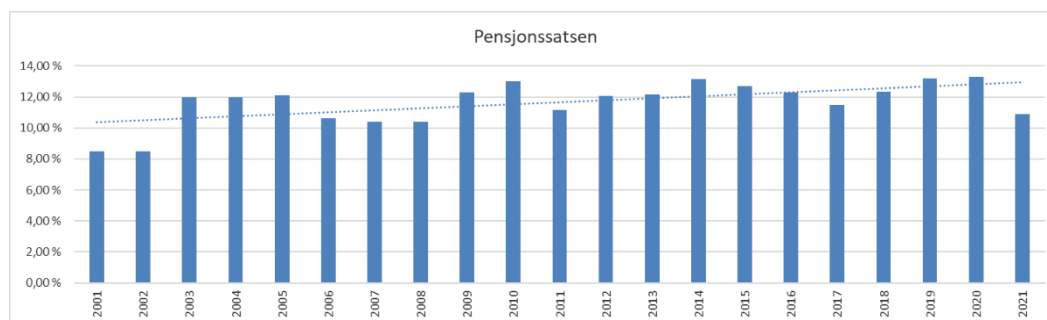
Vedlegg - ny modell for pensjonspremie i SPK i 2022 – erfaringer

I statsbudsjettet for 2022 ble UiB kuttet med 132,7 mill. kroner som følge av overgang til ny premiemodell i Statens pensjonskasse (SPK). Kuttet skulle ifølge Finansdepartementet trekke inn UiBs besparelser som følge av endringen og være budsjettneutrale. UiB mente at effekten var et tap på 80 mill. kroner. I dette notatet gis det en vurdering av konsekvensene og utsiktene for premien fremover.

Premieberegningen i SPK frem til 2021

UiB betaler premie til SPK som består av en arbeidstakerdel og en arbeidsgiverdel. Arbeidstakerdelen er 2% og trekkes av lønnen til arbeidstakere ved UiB. Arbeidsgiverdelen var en prosentsats som var satt individuelt for hver virksomhet. Prosenten ble bekreftet året før budsjettåret. I 2021 var arbeidsgiverdelen 10,9 % og UiBs samlede premie 324 mill. kroner (370 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift).

Historisk har prosentsatsen i arbeidsgiverdelen varierte fra år til år. Da UiB fikk direkte medlemskap var satsen 8,5 %. Da den økte til 12 % i 2003 fikk UiB kompensert 27 mill. kroner. Siden er ingen endringer kompensert eller trukket inn før i 2022. I 2020 var premien på sitt høyeste med 13,3 %.

Endringen fra 2022

I 2022 ble premiemodellen endret slik at arbeidsgiverdelen ikke lenger skulle være en fast prosentsats, men heller avhenge av årets lønnsvekst og hvor mange ansatte som tok ut tidligpensjon. Tidligpensjon og lønnsvekst utover gjennomsnitt for dem født i 1963 og tidligere ville ha særlig innvirkning på premien.

Etter 2022 har SPK som før varslet en premie som en prosentsats, men denne er nå å forstå som en *prognose for budsjettformål*. Endelig premie er først klar når lønnsoppgjør er registrert og antall tidligpensjoner er avklart på slutten av budsjettåret premien gjelder for. Normalt blir dette klart i desember i budsjettåret, og UiB får enten en refusjon eller en tilleggsgregning. Arbeidstakerdelen er ikke påvirket av ny premiemodell.

Lønnsvekst hadde også betydning i den gamle premiemodellen, og endringer i perioden 2001-2021 var i hovedsak forklart av dette. Ny modell skulle gjøre premien mindre påvirket av årlige forskjeller i lønnsvekst. Nytt i ny modell er at den variable komponenten for individuelle valg om tidligpensjon og at faktisk lønnsvekst slår inn samme år. Selv om modellen er mindre forutsigbar, utgjør den variable delen av premien kun om lag 14 %. Det blir dermed relativt liten prosentvis endring i premien på totalnivå fra prognose til avregning.

Var budsjettkuttet budsjettneutrale?

SPK varslet våren 2021 at prognose for pensjonssatsen for 2022 i ny premiemodell ville bli 8,8 %. Dette var 2,4 % ned fra 2021, og UiB ventet en besparelse på ca 50 mill. kroner i

budsjettet for 2022. Når forslag til statsbudsjett ble lagt frem, ble UiB «kompensert» med minus 132,7 mill. kroner, om lag 80 mill. mer enn ventet besparelse.

Direkte medlemskap i SPK var det i hovedsak bare UH-sektoren som hadde, og nesten hele inndragningen i staten i skjedde dermed over UH-budsjettet. Det ble gitt lite informasjon utover at kompensasjonen var budsjettneutrale, men når det ble gjort en inndragning i denne størrelsesorden var det nok fordi det ble lagt til grunn at pensjonspremien etter gammel modell ville økt i 2022. En slik økning var derimot ikke varslet og eller gjort kjent for sektoren.

I UIBs budsjetter er det tatt høyde for to forhold:

1. Et kutt lik 132,7 mill kr satt opp mot en ventet besparelse lik 55 mill kr
2. Avsetning for å ta høyde for usikkerheten i modellen (anslått til 0-10 mill kr)

Faktisk pensjonspremie i 2022 ble 33 mill. kroner lavere enn 2021. Korrigert for lønnsvekst og aktivitetsendring var reduksjonen 46 mill. kroner.

UiB brukte 9,0 % som arbeidsgivers del ved kostnadsføring i 2022. Dette bygde på prognose fra SPK (8,8 %) pluss en buffer lik 0,2 %. Når avregningen for 2022 kom fikk UiB tilbake 12,7 mill. kroner. Refusjonen ble tilbakeført fakultetene mens bufferen ble stående.

I 2023 brukte UiB 9,3 % som arbeidsgivers del (SPKs prognose lik 9,1 % pluss 0,2 % som buffer. Avregningen kom i to omganger: et foreløpig i desember som ga 10 mill. kroner i refusjon og en endelig i januar som viste 22 mill. i ekstrakostnad. Netto resulterte dette i 12 mill. kroner i tilleggspremie. Buffer i 2022 og 2023 brukt til å dekke ekstrakostnaden.

For 2024 har SPK varslet en prognose på 9,0 % arbeidsgiverdel av pensjonen. UiB har denne gang ikke lagt på margin for buffer og kostnadsfører 9 %. Imidlertid er det satt av 6 mill. kroner som ny buffer for 2024 i forbindelse med årsoppgjøret for 2023.

I sum gikk refusjonen i 2022 mot ekstraregningen i 2023. Summen i avregningene er lave (+/-4 %) målt mot samlet pensjonspremie, men det er likevel store beløp som må håndteres. Bufferen som ble bygd opp i 2022 og 2023 kom godt med når ekstrakostnaden for 2023 skulle betales siden refusjonen i 2022 ble delt ut til fakultetene.

Variasjonen i 2022 og 2023 er derimot etter inntrekket i 2022. Det er derfor fremdeles grunnlag for å hevde at UiB ble kuttet betydelig ved innføringen.

Årene fremover

Den største usikkerheten i pensjonspremien er endringer for ansatte født i 1963 og tidligere. Etter 2030 vil disse ha nådd 67 år eller mer, og antall som fortsatt er i arbeid vil minke og dermed har mindre betydning i premien. Både faktisk lønnsvekst og andel ansatte som tar ut tidligpensjon vil ha betydning etter dette, men i mindre grad i den nye modellen.

Da ny premiemodell ble innført opplyste SPK at de venter at UIBs premie vil kunne øke i årene frem mot 2030, men etter dette trolig ende på et lavere nivå og med mindre variasjoner mellom år. Så langt har vi lite erfaringsgrunnlag å bygge på. De tre første årene har anbefalt sats fra SPK for arbeidsgivers del av pensjonen variert mindre enn tidligere (8,8%, 9,1% og 9,0 % med svingninger på inntil 0,4 prosentpoeng for variabel del).

Det er mulig å beregne effekter ved å ta utgangspunkt i endringer på individnivå, men UiB har ikke en metode for skalere dette til institusjonsnivå.

UIBs har etablert en buffer for å håndtere usikkerheten i modellen. Så langt har det vært et godt virkemiddel. Fremover må vi vurdere om vi skal håndtere dette slik vi gjorde de to første årene (påslag på sats) eller slik vi gjør for 2024 (egen budsjettpost).

19.04.2024/Sven-Egil Bøe